

სვალინი და სვალინური ხელმძღვანელობა

(დასასრული)

ველთაო მტკიცე შევიდობის საქმე იცავს და მისდამი დაპირდაპირებული იმპერიალისტური ბანაკი ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ინგლისის მთავრობის წარმომადგენლებს, რომლებიც ახალი ომის მომზადების პოლიტიკას ეწევიან, მაგრამ უნარი არ ჰქონდათ შეიერიან შევიდობის მომზადებას საერთაშორისო მომართვის მხარე დაემოყვანა. შეიქმნა ისეთი დამოუკიდებელი, რომ თუ ამერიკის-ინგლისური ხელმძღვანელობა ამგვარად, ეს გარდევნა და გამოიწვევს ისეთ საყოველთაო წინააღმდეგობას მშვიდობისმოყვარე ხალხებისა და მთელი დემოკრატიული ბანაკის მხრივ, რომ ამას შედეგად მოჰყვება არა ამა თუ იმ აგრესიულ სახელმწიფოსა უბრალოდ დამარცხება, როგორც დღემდე იყო, არამედ მსოფლიო იმპერიალიზმის მთელი სისტემის ლიკვიდაცია.

ამასი მდგომარეობის მთავარი შედეგი საერთაშორისო ვითარების იმ ცვლილებებშია, რომლებიც მოასწავებენ, რომ ამჟამად მშვიდობისმოყვარე ხალხთა ბედი და მთელი პროგრესული კაცობრიობის ინტერესები განუყოფელია დაკავშირებულია საბჭოთა კავშირისა და მსოფლიო დემოკრატიული ბანაკის შემდგომ წარმატებებთან, ბანაკისა, რომელსაც სათავეში უდგას მისი აღიარებული ბელადი — დიდი სტალინი.

ამჟამად გამოდის ი. ბ. სტალინის თხზულებები, სადაც შესულია მისი ნაწარმოებები, დაწყებული 1901 წლიდან. ამ გამოცემის თეორიული და პოლიტიკური მნიშვნელობის გადაჭარბებით შეფასება შეუძლებელია.

ჩვენს თვალში თანდათანობით იწმინდა დიდი სტალინის გენიალური შემოქმედების სურათი მთელი მისი მრავალფეროვნებითა და სულიერი სიმდიდრით. ამ მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეების შუქით განათებულია ბოლშევიკური პარტიის მუშაობისა და საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის უაღრესად მრავალფეროვანი პრაქტიკული საქმიანობები და, ამასთან ერთად, ისტორიისა და თეორიის რთული მუცნიერული პრობლემები; პრაქტიკული საქმიანობა და საგარეო პოლიტიკის უმწვერვლი საკითხები და, ამასთან ერთად, სსრ კავშირის ეკონომიკის ძირითადი საკითხები, აგრეთვე კაპიტალიზმის საფარის ქვეყნების განვითარების სხვადასხვა პერიოდები; გარკვეული სოციალისტური კულტურის უდიდეს პრობლემების არსი — ერთობლივი ფორმების მისი მრავალფეროვნებითა და იქვე ნაჩვენებია საბჭოთა ხელისუფლების წინაშე არსებული მდგომარეობის პრობლემების მნიშვნელობა, ამასთან გასაგებია ხდება ამხანაგ სტალინის განსაკუთრებული პარტიის როლი ჩვენი სამშობლოს დაცვაში გარეშე მტრებისაგან, საბჭოთა ხელისუფლების პირველი წლებიდან დაწყებული; აგრეთვე მშვიდობის საბჭოთა პოლიტიკის თანმიმდევრულად გატარების, რაც ყოველთვის წარმოადგენდა და კვლავ წარმოადგენს სსრ კავშირის საგარეო პოლიტიკის მთავარ ამოცანას, და ბევრი სხვა რამ, რაც მოწოდებს ჩვენს პარტიასა და მისი სტალინური ხელმძღვანელობის ისტორიულ საქმიანობას სიღრმისადაც.

როგორც შემოქმედებითი მარქსიზმის დიდმა წარმომადგენელია, ამხანაგმა სტალინმა ბევრი რამეა განათავსა ჩვენი პარტიის სტრატეგიისა და ტაქტიკის ლენინური პრინციპები, რასაც განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს კომუნისტური მოძრაობისათვის ყველა ქვეყანაში. ამ უწინარეს ყოვლისა, აღნიშნავს ერთ ცალკე აღებული ქვეყანაში სოციალიზმის გამარჯვების პრობლემას, რომელიც პირველად ლენინმა წამოაყენა და რომელმაც ამხანაგ სტალინის ნაწარმოებში პირველად მიეცინა მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეებით გააშუქდა და თეორიულად განავითარა აგრეთვე სხვა უდიდესი პრობლემები, რომლებიც წარმოიჭრა პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს წინაშე. ამ პრობლემები ეკუთვნის, მაგალითად, ისეთი, როგორც: კომუნისტური პარტია, როგორც ახალი ტიპის რევოლუციური პარტია, და, განსაკუთრებით, პროლეტარიატის დიქტატურის სისტემაში მისი ხელმძღვანელი როლის საკითხი; სოციალისტური ინდუსტრიალიზაცია სსრ კავშირში და მისი გადაწყვეტილი მნიშვნელობა საბჭოთა სახელმწიფოს განვითარებისათვის; მთლიანობით გასწავლული მუშურნობათა კოლექტივიზაცია და უკანასკნელი ექსპლოატატორული კლასის — კულაკების ლიკვიდაცია, როგორც ჩვენს ქვეყანაში მთელი სახალხო მუშურნობის საფუძვლები სოციალისტური განვითარებისათვის; პრობლემები სოციალისტური სახელმწიფოს ყოველმხრივი განვითარებისათვის კაპიტალიზმის გარეგანი პრობლემების და სახელმწიფოს კვდომის პრობლემების საკითხი; ნაციონალური საკითხი ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის პერიოდში და ნაციონალურ-კომუნისტური საკითხი სოციალისტური რევოლუციის პერიოდში და, განსაკუთრებით სოციალისტური ერების საკითხი, აგრეთვე თანამედროვეობის ბევრი სხვა უმნიშვნელო-

ვანის საკითხი. ამ და სხვა პრობლემების დაფუძნებით, რაც სტალინის მეცნიერულ შრომებში მოცემულია, ახალდელ პრობლემებში უდიდესი სასიკეთოდ მნიშვნელობა აქვს არა მარტო სსრ კავშირისათვის, არამედ სხვა ქვეყნებისათვისაც, განსაკუთრებით თუ მნიშვნელობაში ვიქონიებთ იმ ქვეყნებს, რომლებიც სოციალიზმის გზას დაადგინენ ამ ეროვნულ-განმათავისუფლებელ ბრძოლას ეწევიან.

ამასთან არ შეიძლება დავივიწყოთ, რომ თხზულებათა ვერავითარ უსრულეს კარგულში საკმაოდ ბევრ აისახება ის უდიდესი და ჩვენი პარტიისა და საბჭოთა ხალხის ისტორიულ შთაბეჭდილებები შრომაში, რომელსაც ამხანაგ სტალინი ყოველდღიურად ახმარს ახალი პრობლემების დაყენებას და ჩვენი სოციალისტური მშენებლობის ახალ-ახალ, უფრო და უფრო გრანდიოზულ გეგმების შემუშავებას, პარტიისა და მთავრობის უმნიშვნელოვანესი მითითებებით ჩამოყალიბებას, ძირითადი დიქტატორული დოქტრინების ჩათვლით, მიღებულ გადაწყვეტილებათა პრაქტიკული განხორციელების ორგანიზაციის ყოველგვარი საქმეების და სხვა, რამ გარეშე უმუშაობდა წარმოვიდგინოთ სტალინური ხელმძღვანელობის ნამდვილი მასშტაბი და იდეური მნიშვნელობა.

როგორც უკვდავი ლენინის საქმის დიდი განმარტებით, ამხანაგ სტალინი სათავეში უდგას მთელ ჩვენს სოციალისტურ მშენებლობას, მჭიდროდ აკავშირებს საბჭოთა ხალხების ოჯახს, ერთი საერთო დიდი მიზნისაკენ წარმართავს ქალაქისა და სოფლის შრომელთა, რაზმებს კომუნისტებსა და უპარტიოებს ჩვენს ქვეყანაში კომუნისმის აშენების ამოცანების შესრულებას, ბრძოლისათვის აღფრთოვანებს მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასსა და ჩაგრულ ხალხებს. სტალინური ხელმძღვანელობა გამსჭვალულია ბოლშევიკური პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს, მთელი ჩვენი საქმის ისტორიული მისიის პასუხისმგებლობის ღრმად შეგნებით. გაკეთებულს კრიტიკულად შემოწმება, მიუხედავად პირობებისა და წარსული დამახსოვრებისა, ბოლშევიკური თეორიის მტკიცე განვითარება, შეუსუსტებელი სიფრთხილი კლასობრივი ბრძოლის და ჯერ კიდევ გამძლე მისი ავტორიტეტის ყოველგვარი გათხრების მიმართ, ახალი, იდეურად მტკიცე და მუშაობაში შემოქმედული კადრების დაწესებულება და ახალგაზრდა ტალანტების ზრდისათვის ხელის შეწყობა, სოციალისტური მშენებლობის და კომუნისმის მშენებლობის ფართო მასშტაბის აქტიური მონაწილეობის ყოველი სხვა ფორმის-ყოველმხრივი გაშლა, საბჭოთა ხალხის კულტურული ღირსი ამაღლებისა და კომუნისტური აღზრდის ყველა ახალ ღონისძიებასთან ერთად, — ამისი ჩვენი პარტიის სტალინური ხელმძღვანელობის უმთავრესი მხარეებია. ისტორიული მნიშვნელობის ფაქტები მოწმობენ, რომ პარტია ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით მუდამ წარმატებით არამედ და არამედ თვის ამ საბრძოლო ამოცანების გადაწყვეტას.

მისებრნე სტალინი „რუსი კომუნისტების სტრატეგიისა და ტაქტიკის საკითხისათვის“, რომელიც დაწერილია 1923 წელს, ამხანაგმა სტალინმა მკაცრად განსაზღვრა სამი ისტორიული შემთხვევა ჩვენი რევოლუციის ისტორიაში და მათი შესაბამისი სამი სტრატეგიული გეგმა ჩვენი პარტიისა, მისაგან, უკანასკნელი შემთხვევების შესახებ ამხანაგ სტალინი წერდა:

„მისამე შემობრუნება დაიწყო ოქტომბრის გადაწყვეტილებიდან, რაც დასავლეთის ორი იმპერიალისტური ჯგუფის სამკვიდრო-სასიციოცხო შეტევად უშაბლეს წერტილის მიღწევას; როცა რევოლუციური კრიზისი დასავლეთში ამჟამად იხრებოდა; როცა გაერთიანებული და წინააღმდეგობა გასაბრათული ბურჟუაზიული ხელი-უხელედა რუსეთში პროლეტარული რევოლუციის დარტყმის შედეგად დაეცა; როცა გამარჯვებულმა პროლეტარულმა რევოლუციამ, რომელმაც კავშირი გაუყვირა იმპერიალიზმთან და მთი თავი დააღწია, მოისიღებ მტრები პირველ დასავლეთის იმპერიალისტური კოალიციების სახით; როცა ახალი, საბჭოთა მთავრობის აქტიური ზაფხის, მემამულეთა მიწების კონფისკაციისა, კაპიტალიზმის ექსპროპრიაციისა და ჩაგრული ეროვნებათა განთავისუფლების შესახებ მთელი მსოფლიოს მილიონობით მშრომელთა ნიშნავს მოუპოვებს მას. ეს იყო შემობრუნება საერთაშორისო მასშტაბით, ვინაიდან კაპიტალისტის საერთაშორისო ფრონტი პირველად იქნა გაკლდული, პრაქტიკული ნიშნავს პროლეტარული რევოლუციის დასაწყისს. ამით კაპიტალისტის რევოლუცია ნაციონალური, რუსული ძალიდან გადაქცეულ იქნა საერთაშორისო ძალად, ხოლო რუსი მუშები საერთაშორისო პროლეტარიატის ჩამორჩენილი რაზმიდან — მის ადვანტად, რომელიც თავისი თავდაცვითი ბრძოლით აღვიძებს დასავლეთის მუშებს და აღმოსავლეთის ჩაგრულ ქვეყნებს. ამ შემობრუნებას ჯერ კიდევ არ მიუღწევია თავის საბოლოო განვითარებამდე, ვინაიდან იგი ჯერ კიდევ არ გაშლია საერთაშორისო მასშტაბით, მაგრამ მისი შინაარსი და საერთო მიმართულება უკვე საკმარისად გამოიკვეთა“ (თხზ., ტომი 5, გვ. 195-196).

სტალინის ამ სიტყვების ღრმა აზრი და წინასწარმეტყველური ხასიათი ჩვენი გასაგებება. ამასთან ერთად, ახლა ყველა ხედავს, თუ რა შორს გადადგა ნახევარ წინ ჩვენმა ქვეყანამ და რა სერიოზული შედეგები მას შემდეგ საერთაშორისო ვითარება სწორედ იმ მნიშვნელობით, როგორც ამხანაგ ამხანაგ სტალინი წერდა, ეს განსაკუთრებით ცხადია ჩვენს ღრმად, როცა სსრ კავშირი, როგორც გამარჯვებული სოციალიზმისა და დიდი პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული აღმავლობის ცენტრია, მის მეგობრული ხასიალი დემოკრატიის ქვეყნებთან ერთად, მტკიცე რწმენით მიდის წინ, მაშინ როცა კაპიტალიზმის ქვეყნები — დიდებიც და მცირეებიც — უფრო და უფრო კარგავენ ნეკლინდული დღის რწმენას, ვერ პოულობენ გამოსავალს მხარის-ეკონომიკური და პოლიტიკური წინააღმდეგობიდან, და ახალ-ახალ ეკონომიკურ კატასტროფებს განიცდიან.

კაპიტალიზმის ქვეყნებისაგან განსაკუთრებით, სადაც გაბატონებულია და საერთო ტინის მიმკვიში სტიქიური ეკონომიკური განვითარების ბრმა კანონები, ამასთან გარდევნილი პერიოდული კრიზისებითა და სოციალური ანტიკონსენსების უფრო და უფრო მხარდაჭერის ნამდვილი მასშტაბი და იდეური მნიშვნელობა.

როგორც უკვდავი ლენინის საქმის დიდი განმარტებით, ამხანაგ სტალინი სათავეში უდგას მთელ ჩვენს სოციალისტურ მშენებლობას, მჭიდროდ აკავშირებს საბჭოთა ხალხების ოჯახს, ერთი საერთო დიდი მიზნისაკენ წარმართავს ქალაქისა და სოფლის შრომელთა, რაზმებს კომუნისტებსა და უპარტიოებს ჩვენს ქვეყანაში კომუნისმის აშენების ამოცანების შესრულებას, ბრძოლისათვის აღფრთოვანებს მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასსა და ჩაგრულ ხალხებს. სტალინური ხელმძღვანელობა გამსჭვალულია ბოლშევიკური პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს, მთელი ჩვენი საქმის ისტორიული მისიის პასუხისმგებლობის ღრმად შეგნებით. გაკეთებულს კრიტიკულად შემოწმება, მიუხედავად პირობებისა და წარსული დამახსოვრებისა, ბოლშევიკური თეორიის მტკიცე განვითარება, შეუსუსტებელი სიფრთხილი კლასობრივი ბრძოლის და ჯერ კიდევ გამძლე მისი ავტორიტეტის ყოველგვარი გათხრების მიმართ, ახალი, იდეურად მტკიცე და მუშაობაში შემოქმედული კადრების დაწესებულება და ახალგაზრდა ტალანტების ზრდისათვის ხელის შეწყობა, სოციალისტური მშენებლობის და კომუნისმის მშენებლობის ფართო მასშტაბის აქტიური მონაწილეობის ყოველი სხვა ფორმის-ყოველმხრივი გაშლა, საბჭოთა ხალხის კულტურული ღირსი ამაღლებისა და კომუნისტური აღზრდის ყველა ახალ ღონისძიებასთან ერთად, — ამისი ჩვენი პარტიის სტალინური ხელმძღვანელობის უმთავრესი მხარეებია. ისტორიული მნიშვნელობის ფაქტები მოწმობენ, რომ პარტია ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით მუდამ წარმატებით არამედ და არამედ თვის ამ საბრძოლო ამოცანების გადაწყვეტას.

მისებრნე სტალინი „რუსი კომუნისტების სტრატეგიისა და ტაქტიკის საკითხისათვის“, რომელიც დაწერილია 1923 წელს, ამხანაგმა სტალინმა მკაცრად განსაზღვრა სამი ისტორიული შემთხვევა ჩვენი რევოლუციის ისტორიაში და მათი შესაბამისი სამი სტრატეგიული გეგმა ჩვენი პარტიისა, მისაგან, უკანასკნელი შემთხვევების შესახებ ამხანაგ სტალინი წერდა:

„მისამე შემობრუნება დაიწყო ოქტომბრის გადაწყვეტილებიდან, რაც დასავლეთის ორი იმპერიალისტური ჯგუფის სამკვიდრო-სასიციოცხო შეტევად უშაბლეს წერტილის მიღწევას; როცა რევოლუციური კრიზისი დასავლეთში ამჟამად იხრებოდა; როცა გაერთიანებული და წინააღმდეგობა გასაბრათული ბურჟუაზიული ხელი-უხელედა რუსეთში პროლეტარული რევოლუციის დარტყმის შედეგად დაეცა; როცა გამარჯვებულმა პროლეტარულმა რევოლუციამ, რომელმაც კავშირი გაუყვირა იმპერიალიზმთან და მთი თავი დააღწია, მოისიღებ მტრები პირველ დასავლეთის იმპერიალისტური კოალიციების სახით; როცა ახალი, საბჭოთა მთავრობის აქტიური ზაფხის, მემამულეთა მიწების კონფისკაციისა, კაპიტალიზმის ექსპროპრიაციისა და ჩაგრული ეროვნებათა განთავისუფლების შესახებ მთელი მსოფლიოს მილიონობით მშრომელთა ნიშნავს მოუპოვებს მას. ეს იყო შემობრუნება საერთაშორისო მასშტაბით, ვინაიდან კაპიტალისტის საერთაშორისო ფრონტი პირველად იქნა გაკლდული, პრაქტიკული ნიშნავს პროლეტარული რევოლუციის დასაწყისს. ამით კაპიტალისტის რევოლუცია ნაციონალური, რუსული ძალიდან გადაქცეულ იქნა საერთაშორისო ძალად, ხოლო რუსი მუშები საერთაშორისო პროლეტარიატის ჩამორჩენილი რაზმიდან — მის ადვანტად, რომელიც თავისი თავდაცვითი ბრძოლით აღვიძებს დასავლეთის მუშებს და აღმოსავლეთის ჩაგრულ ქვეყნებს. ამ შემობრუნებას ჯერ კიდევ არ მიუღწევია თავის საბოლოო განვითარებამდე, ვინაიდან იგი ჯერ კიდევ არ გაშლია საერთაშორისო მასშტაბით, მაგრამ მისი შინაარსი და საერთო მიმართულება უკვე საკმარისად გამოიკვეთა“ (თხზ., ტომი 5, გვ. 195-196).

სტალინის ამ სიტყვების ღრმა აზრი და წინასწარმეტყველური ხასიათი ჩვენი გასაგებება. ამასთან ერთად, ახლა ყველა ხედავს, თუ რა შორს გადადგა ნახევარ წინ ჩვენმა ქვეყანამ და რა სერიოზული შედეგები მას შემდეგ საერთაშორისო ვითარება სწორედ იმ მნიშვნელობით, როგორც ამხანაგ ამხანაგ სტალინი წერდა, ეს განსაკუთრებით ცხადია ჩვენს ღრმად, როცა სსრ კავშირი, როგორც გამარჯვებული სოციალიზმისა და დიდი პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული აღმავლობის ცენტრია, მის მეგობრული ხასიალი დემოკრატიის ქვეყნებთან ერთად, მტკიცე რწმენით მიდის წინ, მაშინ როცა კაპიტალიზმის ქვეყნები — დიდებიც და მცირეებიც — უფრო და უფრო კარგავენ ნეკლინდული დღის რწმენას, ვერ პოულობენ გამოსავალს მხარის-ეკონომიკური და პოლიტიკური წინააღმდეგობიდან, და ახალ-ახალ ეკონომიკურ კატასტროფებს განიცდიან.

კომუნისტი გაეარჯვებათა დიდი შთაბეჭდილებები და ორგანიზაციები

დიდი ლენინის შემდეგ მსოფლიოში არ ყოფილა და არ არის ისეთი სახელი, რომელიც ესოდენ მასობრივად იქნებოდა მთლიანობით მშრომლის გულსაფრის, როგორც დიდი ბელადის ამხანაგ სტალინის სახელია.

ამხანაგ სტალინის სახელი მსურველს საყვარელი წარმოდგენაა მშრომელთა მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში და მას უკავშირებენ თავის საუკუნეობრივ ინტელისა და ნატურის განხორციელებას.

ამხანაგ სტალინის სახელი დიდი მადლობის გრძობით წარმოთქმებენ მასობრივ დემოკრატიის ქვეყნების მშრომლები, რომლებიც სოციალიზმის მნიშვნელობის გზას დაადგინეს; ეს სახელი გარემოცულია ჩინეთის მუშაობისა და გლეხების სიყვარულით, რომლებიც გადვიდეს კოლონიური ჩაგვრის უფლი. ამხანაგ სტალინის სახელი აღფრთოვანებს ეკონომიკური და მხარგრადკოლონიური ქვეყნების ხალხებს მათს სამართლიან ბრძოლაში ეროვნული თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

ამხანაგ სტალინის მთელი ცხოვრება განუყოფელია დაკავშირებულია ბოლშევიკური პარტიის შექმნისა და განვითარების, პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვებისათვის, მშრომელთა ინტერესებისათვის, კომუნისმის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში.

ამხანაგ სტალინის მთელს ცხოვრებას იგი დიდებული და მრავალმხრივი, რომ სპირა იქნება მრავალი წელი, რათა მისადმი გახდეს სათანადო პატივი და პატივისცემა.

ამხანაგ სტალინის მთელი ცხოვრება განუყოფელია დაკავშირებულია ბოლშევიკური პარტიის შექმნისა და განვითარების, პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვებისათვის, მშრომელთა ინტერესებისათვის, კომუნისმის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში.

ამხანაგ სტალინის მთელი ცხოვრება განუყოფელია დაკავშირებულია ბოლშევიკური პარტიის შექმნისა და განვითარების, პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვებისათვის, მშრომელთა ინტერესებისათვის, კომუნისმის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში.

ღ. ბ. გ. ბ. ი.

ღ. ბ. გ. ბ. ი.

ღ. ბ. გ. ბ. ი.

პარტიის შემქმნელთა ისტორიული როლი.

ლენინის რევოლუციური მოღვაწეობის განხორციელება 90-იანი წლების დამლევადან, განსაკუთრებით კი 1901 წლის შემდეგ, „ისკრის“ გამოცემის შემდეგ, — ამბობს ამხანაგ სტალინი, — დამარწმუნა, რომ ლენინის სახელი ჩვენ არაჩვეულებრივი აღამაინ გვეყავს. ჩვენს თვალში ის მაშინ პარტიის უბრალო ხელმძღვანელი როდი იყო, ის იყო მთელი დიქტატორი შემქმნელი, ვინაიდან მხოლოდ მას ენობა ჩვენი პარტიის მნიშვნელოვანი და მისი ვალდებულებული საკუთრება. როდესაც მას ჩვენი პარტიის დანარჩენ ხელმძღვანელებს ვადარებდ, ყველთვის მუჩევიდებოდა, რომ ლენინის თანამებრძოლი — პლუხანოვი, მარტოვი, აქსელროდი და სხვები — მთელი თავით დაბლა დგანდნ ლენინზე, რომ ლენინი მათთან შედარებით მარტო ერთ-ერთი ხელმძღვანელი იყო არ არის, არამედ უმაღლესი ტიპის ხელმძღვანელია, მთის არწივი, ბძილობაში უმნიშვნელო და რუსეთის რევოლუციური მოძრაობის უვალ გზებზე პარტიის გაბედულად წინ წაყვანა“ (თხზ., ტ. 6, გვ. 63).

ამხანაგ სტალინი თავისი რევოლუციური მოღვაწეობის პირველი ნაბიჯებიდან ურყევად დადა ლენინის იდეების ქვეშ და იყო მისი ერთგული მიმდევარი რუსეთში ნამდვილად რევოლუციური მარქსისტული პარტიის შექმნის ყოველმხრივი მომზადების დიდ საქმეში. მან თავისი ფასადღებული წელიწადი მარტო მარქსისტული პარტიის იდეოლოგიური, ორგანიზაციული, პოლიტიკური და თეორიული საფუძვლების ლენინურ დამუშავებაში.

ამხანაგ სტალინი თავისი რევოლუციის გამარჯვების ორგანიზაციისათვის, ყველაჯერის კაპიტულანტებისა და გამცემების წინააღმდეგ ბრძოლაში ამხანაგ სტალინი ურყევად ედგა მხარში თავის დიდ მამაწველებს ლენინის ბოლშევიკების საბრძოლო შტაბის — პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სათავეში.

სამოქალაქო ომის ძნელ წლებში ლენინი და სტალინი ხელმძღვანელობდნენ პარტიას, სახელმწიფოს, წითელ არმიას და ჩვენი ქვეყნის მთელ დაცვას.

სამოქალაქო ომის შემდეგ, სახალხო მუშურნობის აღდგენისათვის მშვიდობის მომზადებას გადასცემდა მთიონოვა ბოლშევიკური პარტიის მთელი ძალიანი ახალი დასაბა უდიდესი სიძლიერითა გადასალხავად ტროცისტული, კამენევერი, ზინოვიევი და სხვანიშული ზროვის მხრივ ლენინის პოლიტიკურ გააფრთხილები და გამარჯვებული იფიანების ვითარებაში.

ტარიატის დიქტატურის, ერთ ქვეყანაში სოციალიზმის გამარჯვების, კოლონიურ და ნახევარკოლონიურ ქვეყნებში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის და სხვა საკითხებში.

დასაბუთა და განავითარა რა ლენინიზმი, ემყარებოდა რა ლენინის მითითებებს, ამხანაგმა სტალინმა შეიმუშავა დებულებანი ჩვენი ქვეყნის სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციის შესახებ, რომლის განხორციელების საფუძველზე გადმოვიდა იქნა სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციის ისტორიული ამოცანა, რაც თავისი შედეგებით წარმოადგენდა 1917 წლის ოქტომბრში რევოლუციური გადატრიალების თანაგარ გამარჯვებას.

ამხანაგმა სტალინმა მოვეცა პროლეტარიატის დიქტატურის დროს სახელმწიფოს განმტკიცების აუცილებლობის ორმა თეორიული დასაბუთება, შექმნა მომდევნო სოციალისტური სახელმწიფოს შესახებ და ამით შეიქმნა ხარვეზი სახელმწიფოს მარქსისტულ თეორიაში, თეორიულ დასაბუთებაში და განავითარა ლენინური დებულება საბჭოთა საზოგადოებრივი და სახელმწიფო წყობილების უბრალოებისათვის ყოველი არასაბჭოთა საზოგადოებრივი წყობილების წინაშე, გამოავლინა საბჭოთა სახელმწიფოს ძლიერების წყაროები, დაამუშავა საკითხი საერთაშორისო ასპარეზზე ორი სისტემის — სოციალისტური და კაპიტალისტური სისტემების თანაარსებობისა და ბრძოლის კანონზომიერებათა შესახებ.

ამხანაგმა სტალინმა განავითარა ლენინის მოძღვრება პარტიის შესახებ, მოვეცა ბოლშევიკების პარტიის, როგორც ახალი ტიპის პარტიის განსაკუთრებული თვისებათა რჩა და გამსოფლიო დასაბუთება, განსაზღვრა პარტიის გადამწყვეტი როლი პროლეტარიატის დიქტატურისა და სოციალიზმის აშენების პრობლემაში, პარტიის კადრების გამოზრდის, იდეოლოგიური მომზადებისა და პოლიტიკური გამოწვითის გზები, დაამუშავა საკითხი პარტიის პოლიტიკური ხაზისა და საერთაშორისო მუშაობის შეფარდების შესახებ, რევოლუციური სფეროს სოციალისტური დიქტატურისა და სოციალიზმის აშენების პრობლემაში, პარტიის ცხოვრებაში თეორიის როლის შესახებ.

თეორიული ბოლშევიზმის მუდმივ მოქმედი იარაღია, რომელიც განუყოფელია დაკავშირებულია მის მუშაობას და რევოლუციურ სულთან.

მე გმინია, ამხანაგო, — ამბობდა ამხანაგ სტალინი, რომ თვითკრიტიკა ჩვენი ისე გვესაძვრება, როგორც ჩვენი, როგორც წყალი. მე გმინია, რომ უმისოდ, უთვითკრიტიკად, ჩვენს პარტიას არ შეუძლია წინსვლა, არ შეუძლია გამოაშკაროს ჩვენი მტკიცეული ადგილები, არ შეუძლია აღმოფხვრას ჩვენი ნაკლოვანებანი. ნაკლოვანება კი ბევრი გვაქვს. ეს ამჟამად და პარტიისთვის უნდა ვიღობათ.

თეორიის როლი ლენინიზმში არ შეიძლება ახალ ლოზუნგად მივიჩნიოთ. იგი საფუძველად უდგას ბოლშევიკების დიქტატურის რეჟიმს. თუ ჩვენი ქვეყანა პროლეტარიატის დიქტატურის ქვეყანაა, ხოლო დიქტატურის ხელმძღვანელობის ერთი პარტია, კომუნისტების პარტია, რომელიც ძალაუფლებას არ უნაწილებს და მტრე გაუნაწილებს სხვა პარტიებს, — განა ცხადი არ არის, რომ ჩვენ თვითონ უნდა გამოვკავდეთ და გამოვსწორებ ჩვენი შეცდომები, თუ გვესურს წინსვლა, განა ცხადი არ არის, რომ მათ სხვა ვერავინ გამოაწვავს და გამოაწვავს? განა ცხადი არ არის, ამხანაგო, რომ თეორიული უნდა იყოს ერთ-ერთი უაღრესად სერიოზული ძალა, რომელიც არ სწევს ჩვენს განვითარებას?“ (თხზ., ტ. 11, გვ. 29).

(დასასრული გვ. 4 გვ. 856-858)

ქობულენის გამარჯვებით დიდი შთაბეჭდილებები და ორგანიზაციული

(დასასრული)

ტრის მუშათა მოძრაობაში“ (თხ. ტ. 10, გვ. 250).

კომუნისტური პარტიების ამოცანათა სტალინური განსაზღვრა, რაც მოცემულია ამხანაგ სტალინის სტატიაში „საერთაშორისო მდგომარეობისა და კომპარტიების ამოცანებისათვის“, დღესაც სამოქმედო პროგრამას წარმოადგენს კომუნისტებისათვის.

როგორც ამხანაგი სტალინი აღნიშნავდა, კომუნისტური პარტიების ამოცანები ის არის, რომ:

1. ბოლომდე გამოიყენონ ყველა და ყოველგვარი წინააღმდეგობა ბურჟუაზიის ბანაკში იმისათვის, რომ დასავლეთი და შუამდინეთის მისი ძალები, იმისათვის, რომ გამოიყენონ პროლეტარიატის პოპილარობა.

2. დასაბრუნონ კონკრეტული ფორმები და საშუალებები მოწინავე ქვეყნების მუშათა კლასის დასახლებისათვის კოლონიების და დამოკიდებული ქვეყნების ნაციონალურ-რევოლუციური მოძრაობათა დასახლებისათვის, რომ ყოველმხრივ დასაბრუნებულ გაუქმონ ამ მოძრაობას საერთო მტრის წინააღმდეგ, იმპერიალიზმის წინააღმდეგ.

3. წინ წაშალონ და ბოლომდე მიიყვანონ პროლეტარიატის ერთიანი მოძრაობის ბრძოლის საქმე, ამასთან ახსოვდეთ, რომ ეს საქმე მუშათა კლასის მრავალმილიონიანი მასების მიმართ ყველაზე საიმედო საშუალებაა...

4. დასაბრუნონ კონკრეტული ფორმები და საშუალებები მუშათა კლასის დასახლებისათვის წარსული გუნდებისათვის, რომლებიც დამარცხდნენ ბურჟუაზიული სახელმწიფოს ბურჟუაზიული მანქანით და ყოველმხრივ ტრედაციონის მძარცველური ფაქტობით, ამასთან ახსოვდეთ, რომ წარსული გუნდებისათვის ბრძოლა პროლეტარიატის დიქტატურისაკენ მიმავალი პარტიის მორიგი ამოცანაა.

5. მხარი დაუჭიროთ საბჭოთა ხელისუფლებას და ჩამოშალონ იმპერიალიზმის ინტერვენციონისტული ხრიკები საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, ამასთან ახსოვდეთ, რომ საბჭოთა კავშირი ყველა ქვეყნის რევოლუციური მოძრაობის ბურჟუაზიული, რომელიც კავშირის შენარჩუნება და გაძლიერება ნიშნავს მსოფლიო ბურჟუაზიაზე მუშათა კლასის გამარჯვების დაჩქარებას“ (თხ. ტ. 7, გვ. 62).

ლენინისა და სტალინის ხელმძღვანელობით გაიზარდა და განმტკიცდა საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობა, ახალგაზრდა კომუნისტური პარტიები გადაიტვიჩნენ მუშათა კლასის მასობრივ პარტიებად, გაიზარდნენ მტკიცე მებრძოლ-კომუნისტების კადრები, რომლებიც პარტიულად დაპყრობილებს წინააღმდეგ იმის წლებში იყვნენ თავიანთი ქვეყნების ეროვნული ინტერესებისა და მშობლიური მასების ინტერესების თანმიმდევრული დამცველები და იმის შემდეგ პერიოდში სათავეში ჩაუდგნენ მშვიდობისა და ხალხთა დამოუკიდებლობის დაცვის საქმეს.

ამხანაგ სტალინის, როგორც ჩვენი პარტიის ბელადის, ისტორიული დამსახურება ჩვენი ქვეყნის ხალხების წინაშე და მთელი კაცობრიობის წინაშე არის მისი ბრძნული ხელმძღვანელობა, რამაც უზრუნველყო სსრ კავშირში სოციალისტური გამარჯვებისა და სამამული ომში საბჭოთა ხალხის გამარჯვების მოპოვება.

ეს გამარჯვებები გახდნენ ისტორიული მიგნებები, რომლებიც განსაზღვრავენ აღამაინათა საზოგადოების მთელ შემდგომ განვითარებას.

III

მშვიდობიანი სოციალისტური მშენებლობის მეოთხედ საუბრებზე ნაკლები ხნის განმავლობაში მუშათა კლასისა და მთელი მშრომელი ხალხის გმირული შრომით, ბოლშევიკების პარტიისა და მისი ბელადის ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით, სსრ კავშირი ჩამორჩინოდა აგრარული ქვეყნიდან გადაღობა მსოფლიო ინდუსტრიულ და საკომუნისტურ სოციალისტურ სახელმწიფოებს.

სსრ კავშირის უზარმაზარ სივრცეებზე წარმოიშობებოდა ახალი დიდი ქალაქები, ქარხნები და ფაბრიკები, ელექტროსადგურები, საბჭოთა მეურნეობაში და მანქანა-ტექნიკის სადგურები, კოლმეურნეობანი. მთელი ჩვენი ქვეყანა დაიარსა სოციალიზმით, ტექნიკიზაციით, უნივერსიტეტებით, ინსტიტუტებით, თეატრებით, კლუბებით, ბიბლიოთეკებით.

სამამული ომის დამთავრების შემდეგ საბჭოთა სახელმწიფომ მოკლე ვადაში აღადგინა ბრეჟნევისა და სოფლის მეურნეობის იმამდელი დონე და მიიღო იმის, რომ სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობამ უკვე 1948 წელს გადააჭარბა იმამდელი დონეს — მთელი მრეწველობის პროდუქტია გაცილებით მეტი, ვიდრე 1940 წლის დონესთან შედარებით.

წარმატებით სრულდება ომის შემდეგმა ხუთწლიანი ეტაპის დაგეგმვა როგორც მრეწველობის, რეინტენსი-

და წყლის ტრანსპორტის დარგში, ისე სოფლის მეურნეობის, კულტურის, ჯანმრთელობის დარგისა და შრომითა და სახალხო მომსახურების დარგის განვითარებისათვის.

სახალხო მეურნეობის სწრაფმა ზრდამ მნიშვნელოვნად ამაღლა სსრ კავშირის ხეივანი წონა მსოფლიო მრეწველობის პროდუქტებში, რის შედეგადაც მრეწველობის სართო პროდუქტებში და ისეთ მნიშვნელოვან დარგებში, როგორცაა თხუჯის, ფოთლის გამოღობვა, ქვანახშირის მოპოვება, ელექტროენერჯის გამოშვება, ტრანსპორტის, კომუნიკაციის, სპორტის ავტომობილებისა და ცემენტის წარმოება, საბჭოთა კავშირის აქამდე მეორე ადგილი უკავია მსოფლიოში.

ჩვენი საბჭოთა მრეწველობის შექმნა და დაამყარდა ყოველგვარი უღირსად რთული მანქანები, საზღვაო და ხელსაწყოები, ყველა სახის საწარმელო პროდუქტია, რაც საჭიროა სახალხო მეურნეობისა და მოსახლეობისათვის და რაც კაპიტალიზმის ქვეყნებზე სსრ კავშირის ეკონომიური დაზღვევების მტკიცე საწინდარს წარმოადგენს.

მხოლოდ ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიული სფეროს ბრძოლით სტალინური პოლიტიკის და ამ საფუძველზე მრეწველობის ისეთი დარგების შექმნისა და განვითარების შედეგად, როგორცაა მეტალურგია, ქიმა, ზუსტი მანქანათმშენებლობა, ხელსაწყოთმშენებლობა და სხვა, საბჭოთა კავშირმა შეძლო წარმატებით და მოკლე ვადაში გადაეჭრა ატომის ენერჯის მიღების პრობლემა.

ჩვენი სოციალისტური სოფლის მეურნეობა, რომელიც 246 ათასზე მეტ კულმეურნეობასა და 4.540 საბჭოთა მეურნეობას ითვლის, წარმოადგენს მსოფლიოში ყველაზე მსხვილ მიწათმშენებელ სოფლის მეურნეობას, რომელიც თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილია უკეთეს ვიდრე რომელიმე სხვა ქვეყნის სოფლის მეურნეობა.

სსრ კავშირის მთელი სოციალისტური სახალხო მეურნეობის შეიარაღება და აღჭურვა თანამედროვე ტექნიკით წარმოადგენს სოციალისტური მშენებლობის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს გამარჯვებას.

სოციალისტური არააღმდეგ მნიშვნელოვანი მიღწევები წარმოადგენს შექმნა და აღზრდა კადრებისა, რომლებიც დაუფლენ ტექნიკის, უნარი აქვთ ბოლომდე გამოიყენონ ეს ტექნიკა და წინ წაშალონ მისი შემდგომი განვითარება.

იმისათვის, რომ შეეგებნა და აღგვეზარდა საბჭოთა ინტელიგენციის მრავალრიცხოვანი კადრები, მიგველქვა მუშათა კლასისა და გლეხების კულტურული ძალების დონის მძლავრობა ადამიანთა მთავარი, საჭირო იყო კულტურული რევოლუციის განხორციელება ეს კულტურული რევოლუცია ბოლშევიკური პარტიამ ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით მოახდინა.

სოციალისტური სისტემის გამარჯვებამ სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში შესაძლებლობა მოგვცა ჩვენი ქვეყანაში, პირველად კაცობრიობის ისტორიაში, ავგენინებისა ახალი სოციალისტური ეკონომიკა, რომელიც არ იცის, თუ რა არის კრიზისები და უმეურნეობა, არ იცის, თუ რა არის სიღატაკე და განადიდებულება, და რომელიც მოქალაქეებს აძლევს შეძლებული და კულტურული ცხოვრების ყველა შესაძლებლობას“ (ი. სტალინი. „ლენინიზმის საკითხები“, გვ. 510).

სსრ კავშირი წარმოადგენს მსოფლიოში პირველს და ჯერჯერობით ერთადერთ ქვეყანას, სადაც ლაიციური რელიგია ყველა ექსპლიატატორული კლასის, სსრ კავშირში სოციალისტის გამარჯვება მხნეობას მპეტებს კაპიტალისტური ქვეყნების მუშათა კლასს და აძლიერებს მის რწმენას თავისი ძალებისადმი, რწმენას მთელ მსოფლიოში სოციალისტური გამარჯვებისადმი.

სოციალისტური ერთ-ერთ უდიდეს მონაბოგარს წარმოადგენს კაცობრიობის ისტორიაში უმაღლესი ხალხთა მტერი თანამედრობის შექმნა მრავალრიცხოვანი სოციალისტური სახელმწიფოები.

სსრ კავშირის თანასწორუფლებიან ხალხთა მტერ ოჯახში რუსი ხალხი ყველაზე გამოჩენილი ერთაა.

რუსების მუშათა კლასმა ლენინ-სტალინის პარტიის ხელმძღვანელობით თავის მხრებზე ზღაბიძახა დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებისათვის ბრძოლის მთავარი სიმძივე.

სოციალისტური მშენებლობის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში რუსი ხალხი სსრ კავშირის ხალხთა შორის იყო მოწინავე რაზმი, რომელსაც მიყვებოდა ყველა სხვა ხალხი ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიული სფეროს, სოფლის მეურნეობის კოლმეურნეობის განხორციელების დროს, სოციალისტური ცხოვრების მშენებლობის საქმეში.

დიდი სამამული ომის წლებში რუსი ხალხმა თავისი ნათელი გონებით, მტკიცე ხასიათით და გმირულად მოთმენით დაიმსახურა საყოველთაო აღიარება, როგორც საბჭოთა კავში-

რის ხელმძღვანელმა ძალამ ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხთა შორის.

ამხანაგ სტალინიმ განსაკუთრებულად აღნიშნა, რომ „რუსი ხალხის ნიღბი საბჭოთა მთავრობისადმი აღიარება და სიყვარული ძალა, რომელსაც უზრუნველყო ისტორიული გამარჯვება კაცობრიობის მტერზე — ფაშისტებზე“ (ი. სტალინი. „საბჭოთა კავშირის დიდი სამამული ომის შესახებ“, გამოც. მე-5, გვ. 197).

ამხანაგ სტალინის მიერ შექმნილი ჩვენი ქვეყნის ხალხთა მტერმა თანამშრომლობის საბჭოთა წყობილების პირობებში, ერთიან საყოველთაო სახელმწიფოს სისტემაში, ეკონომიური, პოლიტიკური და სამხედრო ერთობის დამყარების ბაზაზე, ძირადად შეცვალა სსრ კავშირის ხალხთა სხე.

ძველი, ბურჟუაზიული ერების ნანგრევებზე სსრ კავშირში განვითარდნენ და ჩამოყალიბდნენ ახალი, სოციალისტური ერები.

ახალი, სოციალისტური ერები განვითარდნენ რუსი ხალხის მძლავრი შექმნის შედეგად, სსრ კავშირის ყველა ხალხთა დაუმრეკელი შემოქმედებითა და ღვაწლით.

საბჭოთა კავშირის ეროვნულ რესპუბლიკებში შექმნილია სოციალისტური მრეწველობის მძლავრი კერები, უღირსად მოწინავე ტექნიკით აღჭურვილი საბჭოთა მეურნეობანი და კოლმეურნეობანი, 78 ათასი დაწესებულება და საშუალო სკოლა (რუსურ გარდა), სადაც დღესაც აღიარებულია, ასობით უმაღლესი სასწავლებელი და სამეცნიერო-საყვევლი დაწესებულებანი, ასობით ეროვნული თეატრი.

საბჭოთა კავშირის ეროვნულ რესპუბლიკებს აყვავდა განსაკუთრებით განსაკუთრებულია იმ ზოგერთი სახელმწიფოთა მდგომარეობათა შენარჩუნება, რომლებიც სსრ კავშირის ესაზღვრებან.

მაგალითად, ავიღოთ აზერბაიჯანისა და უზბეკეთის საბჭოთა რესპუბლიკები და სსრ კავშირის მეზობელი სახელმწიფოები — ირანი და თურქეთი. ამასთან, რა თქმა უნდა, ამ შემთხვევაში უნდა დავაყვაროთ ეროვნობისა და კულტურის მდგომარეობის ზოგიერთი მაჩვენებლის მხოლოდ ცალკეულ შედარებებში.

ცნობილია, რომ უზბეკმა და აზერბაიჯანელმა ხალხებმა დიდი ხანი განდევნეს თავისი ყოფილი ექსპლოატატორები — ხანები, ჰავები და ბაგები, დატოვეს და კაპიტალისტები. აზერბაიჯანისა და უზბეკეთის მშრომელი ხალხის საუკეთესო შვილები მთავრად ახლა თავისი რესპუბლიკების სახელმწიფო საქმეებს, ქარხნებს, კოლმეურნეობებს, სკოლებს, ინსტიტუტებს. აზერბაიჯანისა და უზბეკეთის მშრომელებმა, ისე როგორც მთელმა საბჭოთა ხალხმა, დიდი ხანი აღარ იცნან, თუ რა არის ექსპლოატაციით, სიღატაკის სპინდელი, შიმშილი და უმეურნეობით ჩაგრა. უწითილოებით იზრდება ხალხთა მატერიალური და კულტურული ცხოვრების დონე.

ირანისა და თურქეთის ხალხები ყველა უზარმაზარ ცხოვრებზე მეტი უფლებების, კაპიტალისტებისა და უფლებალ მჩაგვრელთა ხელისუფლების ქვეშ.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის წლებში აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკა და უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკა ჩამორჩენილი, აგრარული ქვეყნებიდან გადაიტვიჩნენ ინდუსტრიულ რესპუბლიკებად მთავარანობით მრეწველობით, რომელსაც გაბატონებული მდგომარეობა უკავია სახალხო მეურნეობაში.

ირანი და თურქეთი კვლავ ჩამორჩენილი, აგრარული ქვეყნები არიან, სადაც სოფლის მეურნეობა პრიმიტიული ტექნიკით წარმოადგენს ამ ქვეყნების მთელი ეკონომიკის საფუძველს. ამასთან ირანში გლეხთა 3/4 არა აქვს მიწა, ხოლო ამ ქვეყნის ყველა ევროპის მიწის 60 პროცენტი მიმამულეებს ეკუთვნის. თურქეთში გლეხთა დიდ უმრავლესობას მიწა არ გაჩანია და მიმამულეთა მიწებზე მუშაობს.

აზერბაიჯანისა და უზბეკეთის საბჭოთა ხელისუფლების დაყვარებამდ მოსახლეობის 90 პროცენტი წერა-კითხვის უკიდრითა იყო, ხოლო უკვე 1946 წელს წერა-კითხვის უკიდრითა საბოლოოდ აღმოიჭრა. ამჟამად ირანში წერა-კითხვის უკიდრითა შეადგენს მოსახლეობის 85 პროცენტად, თურქეთში — 66 პროცენტად, თურქეთის სოფლებს 70-დე პროცენტს სკოლები არ გაჩანია.

აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკაში არის 19 უმაღლესი სასწავლებელი, რომლებშიც სწავლობს 29 ათასი სტუდენტი, ანუ ერთი უმაღლესი სასწავლებელი მოდის მოსახლეობის 163 ათას კაცზე, ირანში სულ 5 უმაღლესი სასწავლებელია, სადაც სწავლობს 4.500-მდე კაცი, ანუ ერთი უმაღლესი სასწავლებელი მოდის მოსახლეობის 3.400 ათას კაცზე.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკაში მუშაობს 36 უმაღლესი სასწავლებელი, რომლებშიც სწავლობს 38 ათასი კაცი, ანუ ერთი უმაღლესი სასწავლებელი მოდის 175 ათას კაცზე. თურქეთში 10 უმაღლესი სასწავლებელია, რომლებშიც სწავლობს 11 ათასამდე კაცი, ანუ ერთი უმაღლესი სასწავლებელი მოდის მოსახლეობის 1.950 ათას კაცზე.

აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკაში არის 13 თეატრი, 2.100 კულტურის სახალხო და კლუბი, უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკაში — 23 თეატრი, 3.011 კულტურის სახალხო და კლუბი. თეატრულ და რესპუბლიკებში შექმნილია საკუთარი კინომრეწველობა. ირანსა და თურქეთში არის მხოლოდ რამდენიმე კერძო პირთა თეატრი, რომლებიც უზარმაზარ სხეობას ეწევიან. ამ სახელმწიფოებს თავისი კინომრეწველობა არ გაჩანია, მათი კინოთეატრების ეკრანები, უზარმაზარ, პოლიციური უზარმაზარს აჩვენებენ.

აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკაში მუშაობს 5.902 ექიმი, ანუ ერთი ექიმი მოდის მოსახლეობის 525 კაცზე; ირანში 1.500 ექიმი, ანუ ერთი ექიმი მოდის 11.333 კაცზე; უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკაში არის 6.612 ექიმი, ანუ ერთი ექიმი მოდის 953 კაცზე; თურქეთში 2.181 ექიმი, ანუ ერთი ექიმი მოდის 8.941 კაცზე. სადაც უფრო მეტი საწილეობს მოდის: აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკაში — ერთი საწილეობს 183 კაცზე, ირანში — ერთი საწილეობს 3.400 კაცზე; უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკაში — ერთი საწილეობს 186 კაცზე; თურქეთში — ერთი საწილეობს 1.466 კაცზე.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში 48 ქალაქსა და ქალაქის ტიპის პუნქტს აქვს წყალადენი. ირანის არცერთ ქალაქში არ არის წყალადენი, მათ შორის არც დიდდაქლამ თერანში, რომელსაც აქვს უნდა ითქვას, არც კანაონ-ბაჯია აქვს.

აზერბაიჯანის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 5.000-ზე მეტი ტრაქტორი, 600 კომბანი და 77.000 მისამბული იარაღი და სხვა სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; ირანში მხოლოდმეცხედების ძირითადი იარაღებია კვლეხის კავი „ახალი“ და ხის გუთანი „ომხი“.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ყოველ ორ მეურნეობაზე მოდის ერთი „იარასანი“, 16 მეურნეობაზე — ერთი გუთანი და 220 მეურნეობაზე — ერთი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა.

უზბეკეთის სსრ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 24 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 1.500 კომბანი და 280.000 მისამბული იარაღი და სასოფლო-სამეურნეო მანქანა; თურქულ სოფლებში მიწის დამუშავების ძირითადი იარაღი ხის კავი „იარასანი“.

ხედრო და სამოქალაქო მრეწველობის ადგილგადასაცემის და ახალ ადგილებზე მისი მუშაობის გაძლიერებისათვის, ლონისძიებანი ადგილგადასაცემული ქარხნების მუშების ევაკუაციისა და მოწყობისათვის, ლონისძიებანი რეინგულების ტერიტორიების უზრუნველსაყოფად, აღმოსავლეთში ნათესი ფართობის გასაღებდად, ქარხნებში, საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებში შრომის დისციპლინის განსამტკიცებლად, სურსათითა და სამრეწველო საქონლით მშრომელთა მოსამარჯვებლად.

ჩვენი პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს მთელ მოღვაწეობას წარმართავდა ამხანაგი სტალინი. მისმა გენიალურმა განმეტყველებამ, ნიშნა სწრაფად ჩასწვლილად და გამოიყენა მოახლოებული მოვლენათა აზრი, ომის თვითივე ეტაპის თავისებურებანი, მისმა უნარმა პარტიისა და ხალხის ძალებში წარმართა მთავარი და გადაწყვეტილი ამოცანების შესრულებისაკენ, მისმა ურყევმა ნებმა, სიმტკიცემ და გამძლეობამ მიღებულ გადაწყვეტილებათა განხორციელებაში — უზრუნველყოფის ჩვენი სახელმწიფოს გამარჯვება მტერზე.

დიდი სამამული ომის ბრძოლაში საბჭოთა სახელმწიფო მეცნიერების შექმნილი ამხანაგ სტალინის ზედღირითურად გენის მიყვარდა ჩვენი საბჭოთა არმია მტერზე გამარჯვებისაკენ.

გერმანეთა ჯარების განადგურება მოსიყვარდა, სტალინისადმი, კავკასიაში, ორიოთხობა, ტურსთა, ლენინისადმი, უმაღლესი ძალის დარტყმა, რამაც 1945 წლის იანვარში გერმანეთს თავდაცვა დაანადგურა 1.200 კილომეტრ სივრცეზე, ბალტიკიდან კარპატებამდე, ბერლინის აღება, რომელიც საბჭოთა ჯარებმა განახორციელეს ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით, გახდნენ თანამედროვე ომში სტალინური სტრატეგიის, ტაქტიკისა და სამხედრო ოპერატიული ხელოვნების უპირატესობის მაგალითები.

მეცნიერ სახელმწიფო განსაკუთრებული საბჭოთა ხალხი უფრო დაუახლოვდა თავის საყვარელ ბელადს ამხანაგ სტალინს. საბჭოთა ადამიანებმა ამხანაგ სტალინის სხიბი უფრო ნათლად და გარკვევით დაინახეს მისი დიდი მასწავლებლის ლენინის თვისებანი. მათ დაინახეს, რომ ჩვენი არმია და ხალხი გამბედეულად მტრის წინააღმდეგ საბრძოლველად მიყვანდნენ ბელადს, როგორც ლენინს, ბრძოლაში უმნიშვნელს და ხალხს მტერებისადმი უმეორესად, როგორც ლენინს, პანის ყო